

Bir	5	1996	178-180
-----	---	------	---------

Uluslar Arası Sibirya Konferansı İstanbul, 2-4 Nisan 1996

Marmara Üniversitesi Türkiyat Uygulama ve Araştırma Merkezi ile Alman Enstitüsü tarafından ortaklaşa olarak 2-4 Nisan 1996 tarihleri arasında İstanbul'da 'Uluslar Arası Sibirya Konferansı' adıyla bilimsel bir toplantı düzenlendi. Sibirya'nın bütün yönleriyle ele alındığı konferans, değişik isim altında dokuz oturum halinde yapıldı. Konferansa Türkiye, Rusya ve Almanya'dan katılan bilim adamları toplam 39 bildiri sundular. Bildirilerin dili Türkçe, çağdaş Türk lehçeleri, Rusça ve İngilizce idi. Dili, Türkiye Türkçesi dışında olan bildirilerin, özet halinde Türkçe çevirileri de okundu.

Prof. Dr. Emine GÜRSOY-NASKALİ (Marmara Üniversitesi Türkiyat Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü), Doç. Dr. Claus SCHÖNIG (İstanbul Alman Enstitüsü Müdürü), Prof. Dr. Angelika NEUWIRTH (Alman Enstitüsü Genel Müdürü) ve Prof. Dr. Beyazıt ÇIRAKOĞLU (Marmara Üniversitesi Rektör Yardımcısı) açış ve protokol konuşmalarını yaptılar.

Açılıştan sonra, Sibirya üzerindeki çalışmaları dolayısıyla, Prof. Dr. Ahmet TEMİR, Dr. Erika TAUBE, Prof. Dr. Nikolay ALEKSEYEV, Prof. Dr. Dimitri VASİLEV ve Doç. Dr. Claus SCHÖNIG'e onur plaketi verildi. Daha sonra oturumlara geçildi.

1. Oturum: Sibirya'da nüfus ve ekonomi.

1. N. DEVLET: Sibirya'daki halkların demografik ve ekonomik potansiyelleri.
2. A. TEMİR: Kazanlı tarihçi Hadi Atlasî ve *Sibir tarihi* adlı eseri.
3. O. F. SERTKAYA: Tuva'da kansız kurban geleneği.

2. Oturum: Sibirya'da mekanlar.

4. M. ERDAL: Kem nehri çevresi üzerine.
5. D. VASİLEV: Sibirya müzelerinde bulunan Türk halklarının erken orta çağ tarihine ait arkeolojik derlemeler ve arşiv malzemeleri.
6. Z. SOKOLOVA: Sibirya halklarının geleneksel ev tipleri.

3. Oturum: Sibirya'da yolculuk.

7. D. NASİLOV: Dil-coğrafya açısından Sibirya'daki Türk dilleri.
8. O. KARAKARTAL: Sibirya'da Türk esirleri.
9. B. ASİLTÜRK: Hatıra ve gezi kitaplarında Sibirya.
10. S. MARTOOL: Tuva şamanlarının tıp tatbikatı ve masaj şekilleri.
11. N. TİDİKOVA: Altay dilinin sıfat-fiilleri hakkında bazı problemler konular.

4. Oturum: Dil.

12. Ö. DENİZ: Sibirya Türk lehçelerinde dönüşlülük zamiri.
13. G. KUBAREV: Eski güney Sibirya uygarlıklarının anıtları.
14. C. SCHÖNIG: Güney Sibirya Türk lehçelerinin oluşumu.
15. A. ERDOĞAN: Sibirya halklarından Çukçalar.
16. M. ŞEN: Sibirya kelimesinin etimolojisi.

5. Oturum: Dil-kültür ilişkisi.

17. E. TAUBE: Galsan Çınag'ın eserlerinde Altay Tuvalarının hayatı ve tarihi.
18. E. GÜRSOY-NASKALÍ: Sibirya'da tütün alışkanlığı ve dile yansıyan kültür.
19. İ. BEYBUTOVA: Eski Türklerde atalara tapma ve onun Orta Asya ve Sibirya Türk dillerine yansımaları.
20. T. GÜLENSOY: Moğolistan Kerey Kazakları. (Bildirisi, M. ARGUNŞAH tarafından okundu)

6. Oturum: Söz varlıkları.

21. H. AKALIN: Şor ağızlarının söz varlığı üzerine gözlemler.
22. N. ALEKSEYEV: Saha/Yakut kültürünün oluşumu.
23. Y. PUSTAGAÇEV: Altaylıların ve Sibirya'da Türk dilleri konuşan diğer halkların etnogenesis ve etnik tarihi üzerine yorumlar.
24. N. DEMİR: Bir Tuva masalının Türkiye Türkçesine aktarılması.

7. Oturum: Sibirya Tatarları.

25. G. KİLLÍ: Kuzey ve güneydoğu Sibirya Türklüğünün (Saha, Tuva, Hakas, Altay) diline fonolojik açıdan bir bakış.
26. M. ARGUNŞAH: Dolgan Türkçesinin kelime hazinesi.
27. İ. DİLEK: Altay kaygıcı geleneği ve Anadolu âşık geleneğinin bir karşılaştırması.
28. E. ŞAHİN: Batı Sibirya Tatarlarının geleneksel bayram ve kutlamaları.

8. Oturum: Sibirya'da zaman.

29. M. GÖLGEÇİ: Sibirya Türklerinde ayların isimleri.
30. S. TARBANAKOVA: Altaylıların tiyatro kültüründeki şaman törenlerinin etkisi.
31. G. SAMAYEV: Altaylıların takvimi.
32. E. KARABACAK: Sibirya Türk lehçelerinde zaman ifade eden kelimeler.
33. F. GÖNER DİLEK: Göktürk bengu taşlarından günümüz Altay Türkçesine ulaşan kelimeler.
34. F. KİRİŞÇİOĞLU: Sibirya Türk lehçelerinde -A(Aç)çI eki.
35. İ. YILDIRAN: Sibirya Türklerinde kayakçılık ve hippopodlar (at ayaklılar).

9. Oturum: Sibirya'da ağızlar.

36. T. KOCAOĞLU: Sibirya Türk lehçe ve ağızlarında Özbekçe unsurlar: Tuva ve Baraba Tatar örneği.
37. F. BİLECİK: Sibirya Türk lehçelerinde akarsu terimi.
38. A. İSİNA: Sibirya Türk lehçelerinde çokluk.
39. G. ÖZTÜRK: Tuva-kiji bilmecelerinin Türkiye Türkçesi bilmeceleriyle karşılaştırılması.

Değerlendirme ve kapanış.

Doç. Dr. Osman Fikri SERTKAYA'nın konferansı değerlendirmesinden sonra, düzenleyiciler Prof. Dr. Emine GÜRSOY-NASKALİ ve Doç. Dr. Claus SCHÖNIG, kapanış konuşmasını yaptılar.

Olgun bir hava içinde son derece başarılı geçen konferans, bildirisiz olarak katılan çok sayıdaki bilim adamı ve seçkin bir dinleyici topluluğu tarafından ilgiyle izlendi.

Katılımcıların topluca fotoğraf çektirmesinden sonra, 1997 yılında yine aynı yerde başka bir toplantıda buluşulmak üzere konferans sona erdi.

Marmara Üniversitesi Türkiyat Uygulama ve Araştırma Merkezi ile Alman Enstitüsü'nün faal ve başarılı müdürleri Prof. Dr. Emine GÜRSOY-NASKALİ ve Doç. Dr. Claus SCHÖNIG'in işbirliği sayesinde gerçekleşen konferansın bildirilerinin de en kısa zamanda yayımlanmasını temenni ediyoruz.

Ceval KAYA